

A Pécsi Törvényszék a dr. Léhmann György ügyvéd (8600 Siófok, Szücs M. u. 1. szám) által képviselt (7720 Pécs ... szám alatti lakos) felperesnek – a dr. Kelemen dr. Kardos Edit ügyvéd (7621 Pécs, Irgalmasok u. 18.) által képviselt **DRB Dél-dunántúli Regionális Bank Zrt.** (7800 Siklós, Felszabadulás u. 46-48. szám alatti székhelyű) alperes ellen **sz szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása** iránt indított perében meghozta a következő

ítéletet:

A bíróság megállapítja, hogy a peres felek között 079731-ZQ1-001 számon létrejött kölcsönszerződés III.4. pontjának azon rendelkezése, miszerint:

„amennyiben erre vonatkozó egyezség 30 napon belül nem jön létre, a pénzüintezet jogosult a hiteljogviszonyt 30 napos felmondási határidővel felmondani”,

illetve III.5. pontjának azon rendelkezése miszerint:

„amennyiben a szerződésben meghatározott kamat, illetve a jelen szerződés I. pontjában megjelölt bármely egyéb költség mértéke a Takarékszövetkezet megítélése szerint nem tükrözi reálisan a hasonló kondíciójú hitelek pénzüiacon kialakult kamatát, illetve egyéb költségét”

érvénytelen, a peres felek közötti kölcsönjogviszonyban nem alkalmazható.

A bíróság a fentieket meghaladóan a keresetet elutasítja.

A peres felek perrel felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy fizessen meg az állam javára, az illetékes adóhatóság felhívására, az ott írt módon és számlára 90.000,- (kilencvenezer) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül fellebbezést lehet előterjeszteni a Pécsi Törvényszéken írásban, három egyező példányban, jogi képviselő útján a Pécsi Ítéletáblához címezve.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül fellebbezést lehet előterjeszteni a Pécsi Törvényszéken írásban, három egyező példányban, jogi képviselő útján a Pécsi Ítéletáblához címezve.

A bíróság tájékoztatja a peres feleket, hogy a fellebbezési határidő lejártá előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálása kérhető.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére, vagy összegére, a meg nem fizetett illeték, vagy az állam által előlegezett költségek megfizetésére vonatkozik, illetve csak az előzetes végrehajthatósággal a teljesítési határidővel, vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, vagy csak az ítélet indokolása ellen irányul.

Ha a felek a tárgyalás megtartását kérik, a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson bírálja el.

I n d o k o l á s :

A peres felek között 2008. szeptember 4. napján 180 hónap futamidőre 079731-ZQ1-001 azonosító számon „ingatlanfedezet mellett, deviza alapon nyújtott hitelekhez” megjelölésű kölcsönszerződés jött létre.

A kölcsönszerződés alapján az alperesi pénzügyintézet a felperesnek, mint adósnak 20.394,29 CHF összegű svájci frank devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújtott.

A kölcsönszerződés I.2. pontja rögzítette, hogy a pénzügyintézet a kölcsönt az adós részére HUF devizanemben folyósítja 3.000.000,- forint összegben, és azt az adós forintban köteles visszafizetni.

A kölcsönszerződés I.3. pontja tartalmazta a kölcsön kondícióit, a deviza átváltás árfolyamát, a kölcsön lejáratát, futamidejét, a törlesztés kezdő időpontját.

A kölcsön kamatlába évi 6 %-ban került meghatározásra azzal, hogy az 2 % kamatfelárat tartalmaz.

Az I.4. pont részletezi a teljes - induló - hiteldíjra vonatkozó rendelkezéseket; eszerint „a Takarékszövetkezet a Kölcsön összege után a kölcsönszerződés megkötésének napján hatályos hirdetmény alapján változó mértékű ügyleti kamatot számít fel. Az ügyleti kamat két részből áll: a prime rateből és a kamatfelárból. A Prime rate mértéke: 4%. Változása függ a 3 havi CHF LIBOR mint referencia kamatláb változásától és függ a mindenkori pénzügyi viszonyoktól, mely változás mérlegelése mellett a Takarékszövetkezet jogosult a Prime Rate kamat mértékét változtatni.”

A kölcsönszerződés III. fejezete a „Kamat, költségek:” alcímet viseli.

A III.1. pontban foglaltak szerint a referencia kamatláb mértéke naptári negyedévente változó, megállapításának alapja a naptári negyedév utolsó napját megelőző második takarékszövetkezeti munkanapon jegyzett, a Reuters CHF LIBOR oldalán megjelenő 3 havi CHF LIBOR mint irányadó kamatláb. A Takarékszövetkezet jogosult jelen pontban meghatározott időpontban érvényes 3 havi CHF LIBOR – mint referencia kamatláb – figyelembe vételével a Prime Rate kamatot megváltoztatni, változtatás esetén rögzíteni a kölcsön új periódusra érvényes kamatát, melyről a takarékszövetkezet az adóst hirdetmény útján értesíti.

A III.2. pont rendelkezik a kamatperiódus időtartamáról, mely a naptári negyedév első napjától a naptári negyedév utolsó napjáig tart.

A III.3. pont rögzíti, hogy a kamat megfizetése a törlesztő részletekkel együtt esedékes.

A III.4. pont az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„Amennyiben a kamat-meghatározáshoz szükséges referencia-kamatláb már nem kerül közzétételre, jelenlegihez gazdaságilag a legközelebb állónak minősülő kamatláb kerül a Takarékszövetkezet által kiválasztásra, melyről Takarékszövetkezet az Adóst haladéktalanul tájékoztatja.

Amennyiben törvényi vagy hatósági intézkedések, vagy egyéb események folytán a kiválasztott referencia kamatláb alkalmazása a tényleges pénz- és tőkepiaci körülményektől eltérő kamatláb-meghatározást eredményez, a Takarékszövetkezet tárgyalásokat kezdeményez az Adóssal acélból, hogy az eredeti szándékoknak (kamatláb-hozzáigazítása a pénz- és tőkepiaci viszonyokhoz) megfelelő megoldás szülessen.

Amennyiben erre vonatkozó egyezség 30 napon belül nem jön létre, a takarékszövetkezet jogosult a hiteljogviszonyt 30 napos felmondási idővel felmondani.”

A III.5. pont szerint:

„Amennyiben a szerződésben meghatározott kamat, illetve a jelen szerződés I. pontjában megjelölt bármely egyéb költség mértéke a Takarékszövetkezet megítélése szerint nem tükrözi reálisan a hasonló kondíciójú hitelek pénzügyi piacon kialakult kamatát, illetve egyéb költségét, valamint az ügylet

nyereségességét érintő esetleges hatósági, jegybanki intézkedés esetére a Takarékszövetkezet fenntartja a jogot a kölcsön összege után számított kamat, illetve egyéb költség mértékének módosítására. A módosításról, illetve a módosítás érvénybe lépésének időpontjáról a Takarékszövetkezet az Adóst a változás érvénybelépés előtt 15 nappal hirdetmény útján értesíti.”

A felperes keresetében kifogásolta, hogy az alperes a szerződés megkötését követően negyedévente egyoldalúan minden indokolás nélkül folyamatosan emelte a törlesztő részleteket.

Két feltétel, a III.4. pontban foglalt azon szerződési kikötés, miszerint:

„Amennyiben törvényi vagy hatósági intézkedések, vagy egyéb események folytán a kiválasztott referencia kamatláb alkalmazása a tényleges pénz- és tőkepiaci körülményektől eltérő kamatláb-meghatározást eredményez, a Takarékszövetkezet tárgyalásokat kezdeményez az Adóssal acélból, hogy az eredeti szándékoknak (kamatláb-hozzáigazítása a pénz- és tőkepiaci viszonyokhoz) megfelelő megoldás szülessen. Amennyiben erre vonatkozó egyezség 30 napon belül nem jön létre, a takarékszövetkezet jogosult a hitel jogviszonyt 30 napos felmondási idővel felmondani.”,

valamint a III.5. pontban foglalt azon szerződési kikötés, miszerint

„Amennyiben a szerződésben meghatározott kamat, illetve a jelen szerződés I. pontjában megjelölt bármely egyéb költség mértéke a Takarékszövetkezet megítélése szerint nem tükrözi reálisan a hasonló kondíciójú hitelek pénzpiacra kialakult kamatát, illetve egyéb költségét, valamint az ügylet nyereségességét érintő esetleges hatósági, jegybanki intézkedés esetére a Takarékszövetkezet fenntartja a jogot a kölcsön összege után számított kamat, illetve egyéb költség mértékének módosítására.”

semmisségen alapuló érvénytelensége megállapítását kérte. Kérte továbbá, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a szerződés megkötésétől kezdődően ezen feltételek nem jelentenek kötelezettséget az adósra nézve.

A kereset jogalapjaként a Ptk. 209. §-át, 209/A. §-át, valamint a 2/2011. PK. véleményt jelölte meg, állítva, hogy az egyoldalú szerződésmódosítási banki jogosultságra vonatkozó szerződési feltétel semmis.

Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte a Pp. 157. § a) pontjára, 130. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakra figyelemmel arra hivatkozással, hogy a felperes által megjelölt alperes, a DRB Bank Zrt. Siklósi Fiókja perbeli jogképességgel nem rendelkezik.

Érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy a kifogásolt szerződési feltételek megfelelnek a Hpt. szerződéskötéskor hatályban volt 210. § (3) bekezdésében foglaltaknak. Arra hivatkozott, hogy a Polgári Törvénykönyvhöz képest speciálisnak minősülő jogszabály, a Hpt. biztosította az egyoldalú módosítás lehetőségét, mivel a hosszú távú szerződés esetén 15 évre kötött ügyletnél lehetetlen minden üzleti kockázatot előre feltárni. Állította, hogy a Hpt. 76. és 87. §-ában előírt, a hitelintézetek tőke megfeleléséről és kockázati céltartalék képzésről szóló rendelkezések alapján az árfolyamkockázatból és a kamatkockázatból fakadó negatív hatások az alperest is érintik, mert neki magának is meg kell felelnie a jogszabály előírásainak, a kamat, illetve az árfolyam negatív alakulása a pénzintézetre is szigorú kötelezettségeket ró.

Az egyoldalú szerződésmódosítás azért szükséges, mert a pénzintézet egyrészt a betétesek pénzét helyezheti ki, illetve rövidlejáratú forrásokból szerzi be a pénzpiacról hosszulejáratú hiteleit, így a források időközbeni drágulása olyan alapvető, a pénzügyi intézménytől független objektív tényező, melyet a bank kénytelen az ügyfelekre hárítani.

A felperes által semmisnek minősített III.4. pont szövege kapcsán arra hivatkozott, hogy a támadott szövegrész csak arra az egyébként valószerűtlen esetre irányadó, amikor a CHF LIBOR mint irányadó kamatláb megszűnése miatt kell a tényleges gazdasági környezethez igazítani a

kamatlábát. A pénz- és tőkepiaci viszonyokhoz való igazodás ebben az esetben akként értelmezhető, hogy olyan referencia kamatlábban kell megállapodni, ami mellett az adós a tárgyalások időpontjában más banknál hitelt vehetne fel.

A III.5. pont kapcsán állította, hogy azért nem tisztességtelen a kifogásolt rendelkezés, mert objektív körülményekhez igazítja a szerződés módosítását, mely körülmények nem befolyásolhatók a pénzügyi intézmény által.

Hivatkozott továbbá arra, hogy sem a III.4., sem a III.5. pontban foglaltakat nem alkalmazta, a szerződés III.1., III.2. pontja alapján élt a kamatváltoztatás jogával, miután forrásköltségei a világgazdasági válsággal összefüggésben jelentősen emelkedtek.

A kereset részben alapos.

A bíróság a fenti tényállást a peres felek által csatolt okiratok alapján állapította meg.

A bíróság a per megszüntetése iránti alperesi kérelmet elutasította, mivel a mai napig is érvényesülő bírói gyakorlat szerint, ha a keresetet valamely gazdálkodó szervezet jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeti egysége ellen terjesztették elő, de a keresetlevélből kitűnik annak a gazdálkodó szervezetnek a neve, amelyet a szervezeti egység vezetője képviselhet, úgy a keresetet a gazdálkodó szervezet ellen előterjesztettnek kell tekinteni (BH1987. 176.).

A szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kereset definitíve megállapítási kereset, így a Pp. 123. §-ban meghatározott törvényi előfeltételeknek fenn kell állniuk (ld. 2/2010. (VI. 28.) PK. vélemény 1. pont)

A Pp. 123. §-a szerint a megállapítási kereset feltétele, hogy a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges legyen, valamint, hogy a felperes teljesítést ne követelhesse.

A peres felek között a Polgári Törvénykönyv (a továbbiakban: Ptk.) XLIV. fejezet 1. alfejezetében szabályozott kölcsönszerződés jött létre. Az érvényes és hatályos kölcsönszerződés alapján a felperest a kölcsön összegének szerződés szerinti visszafizetése terheli. A kötelezettség tényleges tartalmának és mibenlétének mikénti meghatározásához, illetve a szerződés hatályának fenntartásához a felperesnek nyilvánvaló érdeke fűződik; jogvédelmet igénylő érdeke, hogy kötelezettségeit érvényes szerződési feltételek határozzák meg, érvénytelen feltételekhez kötelezettségei teljesítése során ne kelljen igazodnia. Így a jogvédelmi érdekét a felperes a hatályos kölcsönszerződéssel igazolta, a marasztalás követelhetősége pedig eleve nem a kötelezett pozíció sajátja, ezért a megállapítási kereset megengedett. E vonatkozásban nincs relevanciája, hogy az alperes a támadott szerződési rendelkezéseket hivatkozása szerint még nem alkalmazta, elegendő, hogy az alkalmazás elvi lehetősége fennáll.

A perbeli kölcsönszerződés több rendelkezése is tartalmaz az egyoldalú módosításra vonatkozó rendelkezéseket, de a felperes ezek közül keresetében kifejezetten csak két ilyen tartalmú rendelkezés érvénytelenségének megállapítását kérte. Erre is figyelemmel a következő lépésként indokolt rögzíteni a bírósági megállapítás kereteit.

A 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény részletesen foglalkozik azzal, hogy a kereseti kérelemhez kötöttség az érvénytelenségi perekben miként érvényesül. 5. a) pontja rögzíti, hogy a kérelemhez kötöttség elve nem érvényesül maradéktalanul az érvénytelenség megállapítása iránti perben, mert az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonása körében a fél kérelmének tartalma a bíróságot nem köti. A bíróság azonban nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél

tiltakozik. Ugyanezen PK vélemény 6. a) pontja szerint a semmisségre alapított érvénytelenségi keresetben a fél által felhozott különböző semmisségi okok sorrendje a bíróságot nem köti. A bíróság először a szerződés létrejöttével vagy létre nem jöttével kapcsolatban felmerült kérdésekről határoz, illetve elsőként vizsgálhatja a hivatalból észlelt semmisségi ok fennállását.

A fenti PK. véleményben, illetve az 1/2005. (VI.15.) PK. véleményben kifejtettek a Pp. 215. §-ában foglalt keresethez kötöttség szigorú korlátait tágitják ugyan, de természetesen nem vezethetnek annak maradéktalan lerontására. Amennyiben a fél a megkötött szerződés egyes pontosan megjelölt szerződési rendelkezései vonatkozásában kéri az érvénytelenség megállapítását, azaz lényegében a létrejött szerződés részleges érvénytelenségének megállapítására irányul a keresete, úgy a semmisség észlelésének kötelezettsége a bíróság részéről nem terjedhet ki arra, hogy a bíróság egyúttal a fél által a kereseti kérelmében nem támadott szerződési rendelkezéseket is görcső alá vegyen, ezek érvényességének vagy érvénytelenségének kérdésében kereseti kérelem hiányában is határozzon. Ez a Pp. 215. §-ában foglaltakon túl nyilvánvalóan adódik a Pp. 123. §-ának rendelkezéséből is; miután a felperes a per ura, neki kell döntést hoznia abban a kérdésben, hogy mely kifogásolt szerződési feltételek kapcsán igényel jogvédelmet. Így a bíróság kifejezetten csak a kifogásolt rendelkezések érvényessége kérdésében foglalt állást.

A 2/2011. (XII. 12.) PK. vélemény 1. pontjában foglaltakra is figyelemmel a bíróság rögzíti, hogy a perbeli jogviszony fogyasztói szerződésnek minősül. Így vélelem szól amellett, hogy az egyoldalúan előre meghatározott szerződési feltételeket a felek egyedileg nem tárgyalták meg - ezt az alperes nem is vitatta.

Tényszerűen hivatkozott az alperes arra, hogy speciális ágazati jogszabályban biztosított lehetőséggel élt, amikor a maga javára az egyoldalú szerződésalakítás hatalmasságát fenntartotta.

A Hitelintézetektől és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) fogyasztóvédelemmel foglalkozó XXIX. fejezete a szerződéskötéskor hatályban volt, az üzletszabályzatra vonatkozó rendelkezések között a 210. § (3) bekezdésében úgy rendelkezett, hogy a kamatot, díjat, vagy egyéb szerződési feltételt csak akkor lehet egyoldalúan az ügyfél számára kedvezőtlenül módosítani, ha a szerződés ezt – külön pontban – a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi.

A fogyasztási kölcsönre vonatkozó 213. § (1) bekezdés d) pontjának értelmében a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződésnek kötelező érvényességi kellékként tartalmaznia kellett azon feltételeket, illetőleg azon körülmények részletes meghatározását, amelyek esetében a hiteldíj (a fogyasztó által a kölcsönért fizetendő terhelés, amely tartalmazza a kamatokat, folyósítási jutalékokat, és minden egyéb, a kölcsön felhasználásával kapcsolatosan fizetendő költséget) megváltoztatható, vagy ha ez nem lehetséges, az erről szóló tájékoztatást.

A szerződésmódosítási hatalmasság lényege, célja és rendeltetése, hogy a hosszú távra kötött szerződés esetében a szolgáltatás és annak ellenértéke között a szerződésben a szerződés megkötésekor kialakult értékegyensúly fennmaradjon. Ez a hatalmasság a pénzintézettől nem tagadható meg, mert csak így biztosítható a felelős banki működés, illetve így kerülhető el az a fogyasztó számára is nyilvánvaló hátrány, hogy a pénzintézet valamennyi jövőbeni lehetséges kockázatot már a szerződéskötéskor előre árazza és a kölcsön feltételeit már a szerződéskötéskor ennek megfelelően alakítsa.

Mivel egyoldalú jogosultságról van szó, különösen fontos, hogy ez a jogosultság a jogszabály által megengedett keretek között maradjon, kizárva a jogosult visszaélésszerű joggyakorlását. A jogosultság alapvető korlátait – a Hpt. vonatkozó rendelkezésein túl, melyek a perbeli

szerződéskötést követően jelentősen módosultak, a szerződéskötéskor azonban lényegi korlátot nem jelentettek - a Ptk. tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezései határozzák meg.

A Ptk. szerződéskötéskor hatályban volt 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével, egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

A Ptk. 209/A. §-ának (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen kikötést a sérelmet szenvedett fél megtámadhatja. A (2) bekezdés rendelkezése szerint fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.

A bíróságnak így érdemben abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a kifogásolt szerződési rendelkezések a szerződés teljes feltételrendszerének mérlegelése alapján, a jóhiszeműség és tisztesség követelményének sérelmével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára bontják-e meg a szerződésből fakadó jogosultságok és kötelezettségek egyensúlyát, szerződési rendellenességgként fennáll-e a szerződési egyenjogúság aránytalansága.

A peres felek között létrejött szerződés megkötésének idején a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó fenti szabályozás még nem tartalmazta azt a 2009. május 22. napjától hatályba lépő rendelkezést, hogy az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos, vagy nem érthető.

A fogyasztókkal kötött szerződésben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 5. cikke azonban már a szerződéskötést megelőzően lefektette azon követelményt, hogy „olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak és érthetőnek kell lenniük.”

Az irányelv ugyan közvetlenül nem alkalmazható, de irányt mutat a tisztességtelenség értelmezésénél; így a már a perbeli szerződéskötés időpontjára is vonatkoztatható a tisztességesség azon követelménye, hogy a fogyasztó számára a feltételeket meghatározó fél világos, egyértelmű, és ebből következően átlátható viszonyokat teremtsen.

A támadott III.4. pont második bekezdése esetében eleve kétséges, hogy a „kiválasztott” referencia kamatlábban a III.4. pont első bekezdése szerint kiválasztott, vagy eleve a szerződéskötéskor „kiválasztott” kamatlábba kell-e érteni, a III.4. pont első és második bekezdése ugyanarra az esetre vagy a különböző kiindulási feltételek folytán két különböző esetre vonatkoztatható-e. Nagyobb gond, hogy az adós az „eredeti szándékoknak megfelelő” megoldás elfogadása esetén kerülheti el a legsúlyosabb jogkövetkezményt, a felmondást. Az „eredeti szándékokat” a feltétel definiálja ugyan

(kamatláb hozzáigazítása a pénz- és tőkepiaci viszonyokhoz); ez a megfogalmazás azonban túlságosan is általános és parttalan ahhoz képest, hogy az adóst komoly joghátrány árnyékában kellene a tárgyalások során orientálnia.

Önmagában tárgyalások kezdeményezése természetesen nem minősülhet tisztességtelennek, de az adóst nehéz helyzetbe hozó felmondás lehetőségének biztosítása tisztességtelen, ha nem egyértelmű annak megfogalmazása, hogy a felmondás joga mely esetben nyílik meg.

Ehhez kapcsolódóan az alperes kiemelte, hogy a felmondás nem is azonnali; ez azonban az adós terhére jelentkező hátrányt nem küszöböli ki, különösen, hogy a 30 napi felmondási idő aligha elegendő a kiváltást lehetővé tevő másik kölcsönszerződés eredményes megkötésére.

Így a bíróság a feltétel azon részét, miszerint „amennyiben erre vonatkozó egyezség 30 napon belül nem jön létre, a pénzügyintézet jogosult a hitelviszonyt 30 napos felmondási határidővel felmondani”- tisztességtelen feltételnek találta.

A III.5. pontban írt feltétel az előzőnél általánosabb körben ad felhatalmazást nemcsak a referencia kamatláb, hanem a kamat vagy bármely költség módosítására. Ez a lehetőség egyrészt akkor nyílik meg a felperes számára, ha a kikötött kamat vagy költség „mértéke a Takarékszövetkezet megítélése szerint nem tükrözi reálisan a hasonló kondíciójú hitelek pénzpiacon kialakult kamatát, illetve egyéb költséget”. Ez a feltétel megfogalmazásában több kivétneivalót is hordoz: először is a szerződő felek egyenjogúságát indokolatlanul torzítja a pénzügyintézet javára, amikor egyébként objektíven megközelíthető adatokat az egyik fél szubjektív értékelésének rendel alá; másrészt a „reális tükrözés” követelménykénti felállítása ismét csak értelmezésbeli bizonytalanságot eredményez, a világos és egyértelmű megfogalmazás elvének nem felel meg.

A másik eshetőség „az ügylet nyereségességét érintő esetleges hatósági, jegybanki intézkedés”. Ennek értékelésekor figyelembe veendő, hogy kizárólag a pénzügyintézet üzleti kockázatához tartozó, kizárólag a pénzügyintézet tevékenységére, működési feltételeire vonatkozó jogszabályi, jegybanki rendelkezésen, a hitelintézet tevékenységéhez kapcsolódó közteher áthárításán alapuló szerződésmódosításra történő felhatalmazás a jóhiszeműség és tisztesség elvét sérti; ugyanakkor azonban a pénzügyintézetnek a betétesei, illetve a hitelkihelyezések folytathatósága érdekében biztonságosan kell működnie, így a nyereségesség kérdése nem csupán öncél, hanem a prudens működés fontos eleme is. A nyereségesség megőrzését biztosító rendelkezés ezért a bíróság megítélése szerint önmagában nem tisztességtelen; ez azonban nem mentesíti a pénzügyintézetet az alól, hogy a szerződésmódosítás ezen alapon fenntartott lehetőségével a gyakorlatban igazoltan csak a fenti elvek mentén, a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek betartásával éljen.

A fentiekre figyelemmel a bíróság a támadott rendelkezés tisztességtelenségét az „amennyiben a szerződésben meghatározott kamat, illetve a jelen szerződés I. pontjában megjelölt bármely egyéb költség mértéke a Takarékszövetkezet megítélése szerint nem tükrözi reálisan a hasonló kondíciójú hitelek pénzpiacon kialakult kamatát, illetve egyéb költséget” szövegrész vonatkozásában állapította meg, az „érvénytelenség megállapítása iránt előterjesztett keresetet a fentieket meghaladóan elutasította.

A tisztességtelen kikötések a Ptk. 209/A.§ (2) bekezdése alapján semmisek, ami azonban a Ptk. 239.§ (2) bekezdése alapján nem eredményezi a szerződés megdőlését. A semmisség jogkövetkezménye, hogy az érvénytelen kikötések nem alkalmazhatóak, hozzájuk joghatás nem fűződik; ezt a bíróság ítéletében deklarálta.

A bíróság a Pp. 81. § (1) bekezdésének második fordulata alapján úgy rendelkezett, hogy mindegyik

A Pécsi Törvényszék
15.P.20.627/2012/7. szám

- 8 -

fél maga viseli a saját költségét.

A felperest megillető illetékfeljegyzési jog folytán feljegyzett illeték fele részének megfizetésére a bíróság az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 13. § (2) bekezdése alapján az alperest kötelezte, az illeték másik fele részének megfizetése alól a felperest az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr. 15. § (1) bekezdése alapján mentesítette.

Pécs, 2012. október 25.

G. dr. ... s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

